

йнятного способу використання результатів складання ДПА здобувачами базової ЗСО.

Для опрацювання результатів дослідження було використано програмний пакет “Аналіз даних” MS Excel. Результати опитування опрацьовувалися за допомогою засобів описової статистики, однофакторного дисперсійного аналізу, кореляції та методики обчислення сили впливу фактору за Снедекором.

Найбільший вплив на визначення концептуальних і методичних засад ДПА у формі ЗНО здобувачів базової (ЗСО) продемонстрував чинник “педагогічний стаж” вчителя. Виявлена спадна кореляційна залежність підтримки ідеї запровадження ДПА випускників гімназій від педагогічного стажу вчителя свідчить про значно вищу готовність до використання такої форми підсумкового контролю результатів навчання учнів у педагогів старшого віку, ніж у молодих спеціалістів зі стажем до 5 років. Високий ступінь впливу виявили також фактори віку, спеціальності та посади педагога. Варто зазначити, що відповідно до концепції освітньої реформи, ДПА для випускників гімназій має забезпечити вибір того чи іншого профілю навчання учня у старшій школі. Однак у ході дослідження виявлено, що саме цей варіант формулювання основної мети ДПА не викликав належної уваги з боку практично усіх груп посад педагогів. Доведено, що фактор гендерної належності різних категорій педагогів практично не впливає на визначення концептуальних і методичних засад ДПА, окрім незначного впливу на позитивне сприйняття вчителями ідеї запровадження ДПА у формі ЗНО ($F(3,918) = 20,874$ за умови $p < 0,0000$).

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ТЕСТУВАННЯ

Ю. О. Жук, докт. пед. наук, доц.

Постійне бажання збільшити об’єктивність оцінювання результатів навчання призвело до розширення застосування тестових технологій особливо на рубіжних етапах навчального процесу. Починаючи з 2008 року, систематичне вимірювання результатів успішності випускників середньої школи стало в Україні частиною освітньої політики держави. Впровадження ЗНО як механізму відбору вступників до вишів ще більше посилило вплив тестів на долю випускників середніх закладів освіти. Нормативно орієнтовані тести ЗНО виступають як кінцевий арбітр у вирішенні долі випускника.

Як показують дослідження, результати виконання тестових завдань багато в чому визначаються здібностями учня організувати власну продуктивну діяльність в умовах соціально значущої ситуації (яка по суті є стресовою ситуацією). Це підказує необхідність поступового формування в учня необхідних навичок продуктивної поведінки в умовах тестової ситуації. Таке формування можливо тільки збільшенням застосування тестів безпосередньо в навчальному процесі.

В умовах реального навчального процесу застосування повноцінних тестів, що містять не менше 30 тестових завдань і розрахованих на використання значного навчального часу, буде складним (при цьому зменшується оперативність використання вчителем результатів тестування). Крім того, необхідна не тільки зовнішня (теоретична), але і внутрішня (експериментальна) валідизація тестів, застосування тестів з достатнім значенням α -Кронбаха (більше 0,85). Практично це призводить до використання в реальному навчальному процесі тестів з малою кількістю тестових завдань (часто не більше 10) в більшості з множинним вибором (що дає вчителю можливість робити оперативні висновки щодо результатів тестування). Однак для таких “коротких тестів”, складно отримати потрібне значення α -Кронбаха і достатній рівень експериментальної валідності. Проведені дослідження показують, що формувальна оцінка, отримана в результаті використання коротких тестів з вибором відповіді, “зсувається” в бік збільшення результативності (підвищення оцінки за тест) приблизно на 30%. Неврахування такої помилки в процесі оцінювання рівня навчальних досягнень учнів може привести до прийняття учителем помилкових рішень відносно необхідності коригування методів викладання навчального матеріалу, результативності застосування різноманітних технологій навчання тощо.

Таким чином, результат бажаного об’єктивного оцінювання рівня навчальних досягнень на рубіжних (соціально значущих для особистості) етапах (ДПА та ЗНО) певним чином спотворюється психологічними факторами (зменшення результативності виконання тестів), а на проміжних – недосконалістю тестів (при цьому зовнішня валідність тестів досить висока). Для подолання ситуації, що склалася, необхідно створення досить великої бази тестів, що мають необхідний рівень валідності і призначені для використання в умовах реального навчального процесу (що має бути підтверджено відповідним сертифікатом).